

Socialtjänstförvaltningen
Ekonomiavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-09-15

SotN: 2004-05-24
Dnr

Till
Socialtjänstnämnden

Delårsrapport samt tertialrapport 1 per den 30 april med prognos för 2004

5 bilagor

Förslag till beslut

1. Delårsrapport samt tertialrapport 1 per den 30 april med prognos för 2004 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden godkänner att i delårsrapporten periodiseras vårdkostnader, vårdintäkter, hyror och projekt.
3. Nämnden hemställer om 1,4 mkr för prestationsökningar inom LSS-kollo.
4. Nämnden hemställer om 5 mkr för ökade kostnader för utomlänsplacerade funktionshindrade.
5. Nämnden redovisar i bilaga 3 omslutningsförändringar om 0,4 mkr till kommunstyrelsen.
6. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag Helin

Pia Hofmeijer

Bakgrund

I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning följer förvaltningen kontinuerligt verksamheten över året och redovisar utfallet i månadsrapporter, tertialrapporter, delårsrapporter och verksamhetsberättelse med bokslut.

I detta tjänsteutlåtande redovisas delårsrapport (delårsbokslut) samt tertialrapport 1 per den 30 april med prognos för 2004 (del 1). I bilaga 1 redovisas utfall och nettoavvikelse per verksamhetsområde/enhet, i bilaga 2 redovisas varje enhets tertialrapport och prognos för året med kommentarer till budgetutfall, prestationer mm. (del 2). I bilaga 3 lämnas övriga uppgifter som begärts in från stadsledningskontoret och i bilaga 4 redovisas delårsrapport 2004. Samverkansprotokoll från förvaltningsgruppen återfinns i bilaga 5.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom ekonomiavdelningen i samarbete med förvaltningsledningen och i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget 2004. Samtliga enheter har lämnat underlag i bilaga 2. Ärendet har behandlats inom ramen för facklig samverkan den 14 maj 2004.

Förvaltningschefen har ordet

Fem år i rad har socialtjänstnämnden redovisat en budget i balans och prognosen för verksamhetsåret 2004 pekar på att nämndens åtaganden för den egna påverkbara verksamheten återigen kommer att uppfyllas inom de budgetramar som givits. Förutsättningen för att prognosen ska hålla är att stadsdelarnas köpkraft inte minskar eftersom minskad köpvolymer från stadsdelarna innebär minskade intäkter och - i förlängningen - budgetunderskott för socialtjänstnämnden. Vid sidan av prognosen redovisas ett underskott om 5 mkr för ökade kostnader för utomlänsplacerade funktionshindrade. Dessa kostnader kan nämnden inte påverka. Förvaltningen föreslår att nämnden hemställer om särskilda medel för att finansiera denna kostnadsökning.

Nämnden arbetar utifrån de mål kommunfullmäktige angivit:

- att ge alla barn och unga en bra start i livet
- ökad livskvalitet för äldre
- förbättringar för funktionshindrade
- insatser för de mest utsatta
- minska sjukfrånvaron
- säkra personalförsörjningen
- ge medarbetarna goda möjligheter till kompetensutveckling
- göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad
- bryta segregationen
- fördjupa demokratin
- öka medborgarnas delaktighet
- ta ansvar för ekonomin genom höra krav på budgethållning samt en effektiv resursanvändning.

Nedan redovisas ett antal aktiviteter i syfte att uppfylla kommunfullmäktiges målsättningar.

Den tak över huvudet-garanti som staden fastslagit har med ett enda undantag uppfyllts under perioden. För att vidareutveckla garantin för hemlösa påbörjar förvaltningen ett projekt med fältförlagd biståndsbedömning i maj. Vidare arbetar förvaltningen för att skapa mer varaktiga boendelösningar

En slutrapport om stadens arbete för att minska bidragsberoendet har godkänts av nämnden och överlämnats till kommunstyrelsen. Under perioden har också nämnden godkänt ett förslag om ändrade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd till feriearbetande ungdomar. Också detta förslag har överlämnats till kommunstyrelsen. Nämnden har också godkänt ett förslag till handikappolitiskt program för Stockholms stad och överlämnat detta till kommunstyrelsen. Inför 2005 ska alla förvaltningar arbeta in åtaganden med handikappaspekter i sina verksamhetsplaner.

Ett program för kompetensutveckling för förvaltningens anställda har godkänts av nämnden som sedan anmält detta till kompetensfonden. På stadsdelarnas begäran har också nämnden ansökt om medel ur kompetensfonden för att utbilda personal i föräldraskapscirklar och ledarskap i klassrummet. Syftet med detta är att stärka föräldrar och lärare som har problem med utagerande och trotsiga barn.

Under våren invigdes den öppna förskolan Spira som ersätter adoptivförskolan Jordgloben. Verksamheten vidareutvecklas nu för att skapa ett resurscentrum för adopterade barn och deras familjer.

Precens har för fjärde året genomfört en mediainsats till tonårsföräldrar. Denna gång syftade insatsen till att minska tillgängligheten av alkohol för ungdomar och att öka föräldrakontrollen.

Förvaltningen arbetar aktivt för att minska sjukfrånvaron bland personalen. Under perioden uppgår sjukfrånvaron till 9,7 %, vilket är en minskning jämfört med tertiäl 1/2003 då den var 9,9 %. Förvaltningen har ett friskvårdsprogram med insatser för aktiv friskvård och en rad kulturaktiviteter för samtliga anställda.

För att åstadkomma en effektivare energianvändning vid förvaltningens institutioner och öka tillgängligheten för funktionshindrade har nämnden ansökt om 2,4 miljoner kronor från den sk miljömiljarden till miljöprojekt. Nämnden har också ansökt medel för en försöksverksamhet med bilpool. Sex verksamheter inom förvaltningen som arbetar framgångsrikt enligt förvaltningens miljöpolicy och miljöprogram har tilldelats miljödiplom. De har också angett ett specifikt miljöåtagande för sin verksamhet.

Planeringshemmen AB har nominerats av nämnden till stadens kvalitetsutmärkelse 2004 i klassen övrig vård och omsorg.

Förvaltningen kommer under året att genomföra internkontroll och internrevision vid 12 olika enheter och planen för detta har godkänts av nämnden. Granskningen omfattar ekonomi- och personaladministrativa rutiner samt kvalitets- och miljöarbetet. Framöver ska förvaltningen vidareutveckla arbetet med internrevisionen och komplettera granskningen med en mer verksamhetsinriktad revision.

Informationen om nämndens verksamheter och övergripande socialtjänst finns sedan februari månad inom den sk Stockholmsportalen, www.stockholm.se.

Sedan hösten 2003 genomför förvaltningen ett utbildningsprogram för organisationer och föreningar som får ekonomiskt bidrag från nämndens organisations- och föreningsutskott. I programmet ingår enkel ekonomiadministration, arbetsgivarkunskap, grundläggande företagskunskap och allmän kommunalkunskap.

I mars invigdes Café Rainbow som är den första arbetsplatsen inom Rainbow Sweden – Stockholmsmodellen. Rainbow Sweden är en paraplyorganisation för brukarstyrda klientorganisationer som arbetar för att minska missbruk, hemlöshet, kriminalitet och social utslagning. Organisationen får 2 miljoner kronor i bidrag från nämnden.

Nämnden genomför kontinuerligt ett antal upphandlingar; under 2003 en gemensam upphandling för hela staden av barn- och ungdomsvård samt vård, boende och daglig verksamhet för funktionshindrade, under 2004 genomförs en gemensam upphandling av missbrukarvård på uppdrag av stadsdelarna och inför 2005 genomförs en upphandling av LSS-kolloplatser.

Sammanfattning av verksamhet och ekonomi

Kommunfullmäktige har beslutat om följande mål för socialtjänstnämnden för den kommande treårsperioden: förebygga och motverka hemlöshet, verka för minskat drogmissbruk samt uppmärksamma kvinnornas och barnens situation.

Nämnden har överlämnat slutrapporten angående stadens arbete för att minska bidragsberoendet till kommunstyrelsen. Tak över huvudet-garantin har med ett undantag uppfyllts under perioden. I maj börjar förvaltningen ett projekt med fältförlagd biståndsbedömning för hemlösa i syfte att vidareutveckla garantin. Vidare arbetar förvaltningen för att skapa mer varaktiga boendelösningar.

Nämnden har godkänt ett förslag om ändrade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd till feriearbetande ungdomar samt reviderade riktlinjer för socialtjänstens familjevård för barn och ungdom. Förslagen har överlämnats till kommunstyrelsen.

På stadsdelarnas begäran har nämnden ansökt om medel ur kompetensfonden för att utbilda personal i föräldraskapscirklar och ledarskap i klassrummet. Syftet är att stärka föräldrar respektive lärare som har svårigheter eller problem med utagerande och trotsiga barn.

Vid Barnbyn Skå har priset för stadsdelarna sänkts från och med den 1 januari 2004 för att utröna om stadsdelarna väljer andra arbetssätt med de familjer som kan vara aktuella för placering. Den öppna förskolan Spira ersätter adoptivförskolan Jordgloben. Verksamheten vidareutvecklas för att skapa ett resurscentrum för adopterade barn och deras föräldrar.

Under våren genomför Precens en mediainsats till tonårsföräldrar med syfte att minska tillgängligheten av alkohol för ungdomar och öka föräldrakontrollen.

Ett förslag till handikappolitiskt program för Stockholms stad har överlämnats till kommunstyrelsen. Åtaganden med handikappaspekter ska arbetas in i verksamhetsplan 2005.

Förvaltningen arbetar aktivt för att minska sjukfrånvaron som under tertial 1/2004 uppgår till 9,7 %, vilket kan jämföras med 9,9 % motsvarande tertial 2003. Förvaltningen har utarbetat ett särskilt friskvårdsprogram för samtliga anställda.

Socialtjänstnämnden har ansökt om 2,4 miljoner kronor från miljömiljarden till miljöprojekt. Miljödiplom har delats ut till sex verksamheter inom förvaltningen, som framgångsrikt arbetar enligt förvaltningens miljöpolicy och miljöprogram och som har angett ett specifikt miljöåtagande.

Inför kvalitetsutmärkelsen 2004 har nämnden beslutat att nominera Planeringshemmen AB i klassen övrig vård och omsorg.

Nämnden har godkänt årets plan för internkontroll och internrevision, som kommer att genomföras vid 12 olika enheter. Granskningen omfattar ekonomi- och personaladministrativa rutiner samt kvalitets- och miljöarbetet. Förvaltningen avser att vidareutveckla arbetet med internrevision och komplettera granskningen med en mer verksamhetsinriktad revision.

Förvaltningsledningen bedömer att för nämndens egna påverkbara verksamhetsområden kommer socialtjänstnämnden att redovisa en budget i balans verksamhetsåret 2004.

Därutöver prognostiseras ett underskott om 5 mkr på grund av ökade kostnader för utomlänsplaceringar av funktionshindrade. Prognosen förutsätter att vårdkostnaderna vid Enheten för hemlösa inte ökar jämfört med nuvarande bedömningar samt att beläggningen och intäkterna inom HVB institutionerna inte minskar.

Nämndens åtaganden bedöms i allt väsentligt uppfyllas inom givna budgetramar.

Övergripande verksamhetsuppföljning/Integrerat ledningssystem

SotN arbetar utifrån riktlinjerna i stadens integrerade för styrning och uppföljning av stadens verksamheter. Miljöarbetet är integrerat med ledningssystemet.

Grunden för uppföljning och kriterier för bedömning av måluppfyllelse av socialtjänstnämndens generella åtaganden utgörs av det system för uppföljning av det integrerade ledningssystemet som förvaltningen utarbetat.

I systemet ingår att utifrån de generella åtagandena upprätta interna kontrakt/överenskommelser mellan förvaltningsledningen och enhetschefer. I de interna kontrakten anges uppdrag, prestationer, åtaganden, arbetssätt, hur uppföljning av de enhetsspecifika åtagandena ska gå till samt tillgängliga resurser för uppdraget. Kontrakten utgör därmed underlag för uppföljningen av de generella åtagandena. Inför innevarande tertiärrapport har förvaltningsledningen fört en dialog med respektive enhetschef och bedömt måluppfyllelsen. Protokoll som godkänts och undertecknats av förvaltningsledning och enhetschef har upprättats vid uppföljningsmötet.

Om hur kvalitetsgarantier görs kända för brukarna

I stort sett alla brukare som kommer i åtnjutande av socialtjänstförvaltningens utbud har ett beslut om bistånd från stadsdelsförvaltningen. Därför ligger ansvaret för att göra kvalitetsgarantierna kända på respektive enhet. Någon allmän plats till exempel en reception eller ett medborgarkontor där kvalitetsgarantierna kan exponeras finns inte.

Verksamheterna har anpassat arbetet med att göra kvalitetsgarantierna kända för att passa målgruppen. Vid de flesta verksamheter får brukarna vid inskrivningstillfället kvalitetsgarantierna i sin hand, med information om hur den fungerar och deras möjligheter att komma med synpunkter och klagomål. Vid till exempel verksamheten LSS kollo lämnas kvalitetsgarantierna till biståndshandläggarna som informerar brukarna och deras anhöriga.

Brukarinflytande

Brukarinflytandet sker vid ett flertal verksamheter genom fokusgrupper i form av strukturerad gruppintervju, där man identifierar och värderar kvalitetsfaktorer. Resultatet från dessa grupper visar på utvecklings- och förbättringsområden för verksamheten.

En annan form av brukarinflytande som sker är brukarråd där brukaren har möjlighet att lämna synpunkter och förslag till hur verksamheten kan förbättras och utvecklas.

Den tredje formen av brukarinflytande är enkäter och synpunktsblanketter. Synpunkter och förbättringsförslag systematiseras och ligger till grund för förbättringar och utveckling av arbetet.

Samtliga enheter för en dialog med den enskilde brukaren som är föremål för insatsen om den har motsvarat det den utlovat i kvalitetsgarantin.

Klagomålshantering

Individ- och kundorienterade verksamheter har fastställda kvalitetsgarantier i vilka ingår rutiner för klagomålshantering. Dessa rutiner finns beskrivna i den "lathund" för förvaltningens kvalitetsarbete som utarbetats. Kvalitetsgarantierna görs kända för brukare och samarbetspartners.

Inom kundorienterade verksamheter har ett 15-tal klagomål under första tertiälen hanterats och åtgärdats inom respektive verksamhet.

De klagomål som framförts har varit av skiftande slag och exempelvis gällt:

- Att brukare varit missnöjd med bemötande från viss personal
- Lokalmässiga förhållanden vid en institution
- Hur personal hanterat, att det under en kortare tid förekommit missbruk vid en verksamhet.

Inom individorienterade verksamheter har inkommit 5 klagomål och 4 synpunkter/förslag. Tre klagomål rörde bemötande och ett på bristande information gällande regler för övernattningsavtal på ett boende. Svar per telefon eller brev har lämnats i de fall detta varit möjligt. Möten mellan berörd handläggare, sektionschef och den klagande har skett på Enheten för hemlösa i två fall som rörde bemötande och frågan kunde då lösas direkt. Klienterna ville efter samtalen inte byta handläggare. En synpunkt var ett positivt omdöme om trivsel och receptionspersonal på Enheten för hemlösa.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Prioriterad inriktning: Barns och ungdomars villkor i Stockholm ska förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjligheten att påverka denna

Insatser för barn och ungdomar – Ge alla barn och unga en bra start i livet

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – Uppmärksamma barns och ungdomars situation

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att på uppdrag av kommunstyrelsen utveckla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen i staden inom områdena barn och familj, ungdomar, socialbidrag, missbruk, socialpsykiatri och funktionshinder.

Socialtjänstnämnden åtar sig att upprätthålla jourverksamheter för stadens medborgare när stadsdelarnas insatser inte är tillgängliga.

Socialtjänstnämnden åtar sig att tillhandahålla kvalificerade behandlingsinsatser och på uppdrag av stadsdelarna erbjuda HVB-platser för barn, ungdomar och deras familjer. (HVB – Hem för Vård eller Boende)

Socialtjänstnämnden åtar sig att följa FN:s barnkonventions fyra grundläggande principer om barnets rättigheter och skydd enligt följande:

- *Förbud mot diskriminering* – ”Barnet ska skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av barnets eller dess föräldrars ras, hudfärg, kön, språk, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt”.
- *Principen om barnets bästa* – ”Vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid komma i främsta rummet”. Principen barnets bästa kan härledas ur två fundamentala tankar. Den ena utgår från att barn är sårbara och behöver stöd och skydd och den andra betonar barnperspektivet i beslutsfattandet.
- *Rätten till liv*. Förutom förbud mot dödsstraff betonas rätten till liv i vid mening, dvs. barns rätt till överlevnad och rätten till utveckling.
- *Rätten att uttrycka åsikter*. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Barns och ungdomars deltagande i frågor som rör dem själva betonas.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Egna verksamheter

HVB barn och ungdom

För enheten prognostiseras ett underskott om 2,6 mkr och som beror på bristande intäkter vid ett flertal av enhetens verksamheter. HVB barn och ungdom har som helhet trots detta en budget i balans, genom att underskottet kan täckas med del av de anslag man förfogar över för vissa verksamheter.

En översyn av barn- och familjeverksamheterna pågår och beräknas vara genomförd under hösten. Översynen görs i samverkan med personalen och berörda enheter vid stadsdelsförvaltningarna. Det övergripande syftet, är att utveckla enhetens utbud av barn- och familjeverksamheter för att motsvara stadsdelarnas resurser och behov.

Under pågående översyn kan konstateras att den minskade efterfrågan på insatser inom barn och familjeverksamheterna har fortsatt under 2004. HVB barn och ungdom har ett för stort antal platser inom målgruppen, både för akuta insatser och behandlingsinsatser.

Vidare planeras inom akutvården i konsekvens med den minskade efterfrågan, en reduktion av platsantalet. Ett program med olika omsorgsnivåer planeras att införas, vilket kan leda till att akuta insatser för familjer kan erbjudas till en lägre kostnad än tidigare.

Det är för närvarande för tidigt att med säkerhet bedöma i hur hög grad den vid årsskiftet 2003/2004 införda avgiftsfria veckan för akutplacerade barn påverkat stadsdelarnas placeringsbenägenhet. En måttlig ökning kan dock skönjas. En särskild uppföljning av detta kommer att föreläggas nämnden vid junisammanträdet.

Inom HVB barn och ungdom finns totalt 48 platser fördelade på två institutioner för familjer med psykosociala problem och missbruksproblem. Med anledning av att efterfrågan har fortsatt att minska inom detta verksamhetsfält, kommer det att bli nödvändigt att ytterligare reducera antalet platser. Av de belagda platserna är mindre än hälften familjer från Stockholms stad.

I syfte att undersöka vilken effekt ett för staden subventionerat pris, har på efterfrågan av familjebehandling på Barnby Skås familjeplatser, infördes ett sådant år 2004. En utvärdering av detta kommer tillsammans med andra överväganden att ligga till grund för fortsatta åtgärder när det gäller familjebehandlingsinsatser inom HVB barn och ungdom.

En öppen mottagning för flickor som är utsatta för våld eller hot om våld av nära anhörig har öppnats. Mottagningen finansieras med bidrag från länsstyrelsen och är knuten till enhetens skyddade boende för samma målgrupp. Inom ramen för mottagningen har Kruton ett nära samarbete med Terrafem.

Utvärderingssystemen för enhetens verksamheter har omarbetats i samverkan med FoU-enheten för att bättre motsvara dagens behov av verksamhets- och resultatuppföljning. De nya systemen som är datorstödda kommer att tas i bruk till hösten.

Placerings- och konsultationsenheten (tidigare Placeringsenheten)

Enheten har sedan årsskiftet två inriktningar i sin verksamhet. En anslagsfinansierad del svarar för konsultation och rådgivning till stadsdelsförvaltningarna gällande val av vårdform i frågor som rör barn och ungdomar 0 – 20 år, där en vårdinsats är aktuell. Enheten ska hålla sig ajour med det utbud av behandlingshem, ungdomshem, stödboende, kollektiv och mellanvård, med vilka Stockholms stad tecknat avtal liksom med den egenregiverksamhet som HVB barn och ungdom driver.

Enhetens intäktsfinansierade verksamhet placerar på uppdrag från stadsdelsförvaltningarna i Stockholm, ungdomar 13–20 år, i familjehem och social bostad.

Prioriterade frågor för Placerings- och konsultationsenheten har under tertial 1 varit att få inblick i och kunskap om de verksamheter som staden ej tidigare haft avtal med, för att kunna ge relevant information till stadsdelarna om vilket aktuellt vårdutbud som finns att tillgå.

De konsultativa uppdragen har i stor utsträckning bestått i att finna individuellt anpassade lösningar för barn, ungdomar och familjer med mycket speciella behov.

Nyrekrytering av familjehem har varit mycket prioriterat. Bland annat har enheten genom att redan anlidade familjer rekommenderat bekanta att anmäla intresse, fått ett nytillskott på familjer som nu utreds och bedöms för att bli familjehem.

Kostnads- och intäktssidan är i balans för tertial 1 och pekar mot ett 0-resultat för året.

Familjehemskonsulterna

Verksamheten har en budget i balans. 15 av 18 stadsdelsförvaltningar abonnerar på de tjänster som erbjuds inom utbildningsområdet för både familjehem och familjevårdspersonal. Psykologtjänster i form av handledning och tolkning av intervjuer med blivande familjehem betalas ”styckevis”. Enheten ligger väl i fas vad gäller uppfyllda prestationer, inom samtliga områden, utifrån det som planerades i budget/verksamhetsplan för 2004.

Familjehemskonsulterna har fortsatt samarbete med länskommunerna omkring rekrytering av familjehem. Förberedelser görs inom olika arbetsgrupper omkring den återkommande familjehemsdag som ska genomföras på Gröna Lund i augusti. I samband med den kommer också en drive göras för att uppmärksamma massmedia på familjehemsvård och behovet av flera familjehem.

Maria Ungdomsenhet

Maria Ungdomsenhet arbetar med ungdomar upp till 20 år med missbruksproblem eller som befinner sig i riskzon för missbruk. Den mest aktuella frågan under första halvåret 2004 är behovet av specialistresurser från Beroendecentrum, Stockholms läns landsting. Vårdöverenskommelsen mellan Beställarkontoret Vård och Beroendecentrum är ännu inte klar vilket medfört att enheten inte tillförts mer landstingsresurser under tertial 1. Det beräknade behovet av landstingsresurser är 2 specialistläkare och 2 sjuksköterskor. I dagsläget har Maria Ungdomsenhet 0,80 specialistläkare och 1 sjuksköterska. Prognosen pekar på en budget i balans.

Generella stadsövergripande frågor

Förvaltningens åtaganden när det gäller hela stadens socialtjänst är att tillhandahålla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen samt att implementera riktlinjer och policys. Förvaltningens stab för utredning och projekt fortsätter arbetet med att utveckla uppföljningssystem och att organisera utbildningar och samrådsmöten med stadsdelsförvaltningarna samt biträder stadsledningen i ett långsiktigt arbete med förhandlingar med landstinget som syftar till att klargöra ansvarsfördelningen och förbättra samarbetet mellan de båda huvudmännen.

Nämnden har godkänt ett förslag om ändrade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd till feriearbetande ungdomar samt reviderade riktlinjer för socialtjänstens familjevård för barn och ungdom. Förslagen har överlämnats till kommunstyrelsen.

På stadsdelarnas begäran har nämnden ansökt om medel ur kompetensfonden för att utbilda personal i föräldraskapscirklar och ledarskap i klassrummet. Syftet är att stärka föräldrar respektive lärare som har svårigheter eller problem med utagerande och trotsiga barn.

Under våren genomför Precens en mediainsats till tonårsföräldrar med syfte att minska tillgängligheten av alkohol för ungdomar och öka föräldrakontrollen. Precens fortsätter arbetet med att anordna seminarier, konferenser, internatutbildningar och nätverksträffar för berörd personal inom stadsdelsförvaltningarna i syfte att utveckla bättre metoder i arbetet med unga lagöverträdare. Tillsammans med berörda stadsdelsförvaltningar genomförs projekt inom ramen

för Mobilisering mot narkotika inom områdena förebyggande arbete inom skolan samt vård och behandling.

Forsknings- och utvecklingsenheten arbetar med att sprida långsiktig kunskaps- och kompetensutveckling inom skolan och socialtjänstens områden genom framtagande av vetenskapligt baserad och användbar kunskap, sprida och diskutera forskningsresultat, ordna mötesplatser och forum för reflektion och diskussion samt genom att handleda lokala projekt.

Prioriterad inriktning: Staden ska ha en bra omsorg vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor

Insatser för äldre – Ökad livskvalitet för äldre

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – I arbetet och all verksamhet möta den äldre och dennes behov utifrån en helhetssyn.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att upprätthålla jourverksamhet för stadens medborgare i utsatta situationer när stadsdelarnas insatser inte är tillgängliga.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Egna verksamheter

Stockholms äldre- och handikappjour (Trygghetsjouren Larmcentralen Jourpatrullen)

Stockholms äldre- och handikappjour har en budget i balans. Under året kommer enheten att ha betydande investeringskostnader för nya system och programvaror, som installeras för Trygghetsjouren och Larmcentralen. Larmmottagning och ärenderapportering kommer att ske mot samma databas och stora samordningsvinster kommer därmed att uppnås.

En bonusmodell i bemanningsprogrammet TimeCare ska införas för jourhandläggarna, där den anställde har möjlighet att påverka arbetstidens förläggning och därmed även utfallet i lön.

Samarbetet mellan SIDA, Maria Gamla stans stadsdelförvaltning och

Trygghetsjouren/Larmcentralen, där jourhandläggare utbildat personal från Riga gällande bedömning, mottagning och åtgärder vid trygghetslarmanrop är nu avslutat. Riga har nu byggt upp sin egen Larmcentral.

Prioriterad inriktning: Staden ska ha en bra omsorg vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor

Insatser för funktionshindrade – Förbättringar för funktionshindrade

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – Staden ska garantera alla funktionshindrade kvalitativt bra omsorg, vård och service med kontinuitet och likvärdig bedömning oavsett var i staden de bor.

Insatserna ska utgå från den enskildes behov och önskemål och utgöra grunden för den enskilde att kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Det ska ges stort utrymme för delaktighet och inflytande över vardagen för den enskilde.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att på uppdrag av kommunstyrelsen utveckla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen i staden inom områdena barn och familj, ungdomar, socialbidrag, missbruk, socialpsykiatri och funktionshinder.

Socialtjänstnämnden åtar sig att på uppdrag av stadsdelarna erbjuda ledsagning för att funktionshindrade på ett meningsfullt sätt ska kunna delta i samhällslivet.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Egna verksamheter

LSS-kollo

LSS-kollo har liksom tidigare i större utsträckning än förväntat nyttjats av stadsdelförvaltningarna vars placeringar är anslagsfinansierade. Eftersom länskommunerna inte i motsvarande grad efterfrågat fler platser leder detta till ett prognostiserat underskott motsvarande 1,4 mkr. För närvarande pågår upphandling av entreprenörer eftersom nuvarande avtal löper ut 050131.

Korttidshemmen Drömmen och Navet

Den organisationsförändring som genomförts innebär att enheterna Navet och Drömmen har gemensam ledning, vilket bland annat innebär en chef, viss personalsamordning etc. För personalen har handledning, utbildning och deltagande i projektet ”Lys, kompa och funka” haft hög prioritet. Eftersom man sett en tendens till minskad efterfrågan av Navets platser, där priset troligen spelar en avgörande roll, satsar korttidshemmet på marknadsföring. En riktad enkät utarbetad av USK kommer att skickas ut till kommuner för att undersöka vilket behov man fortsatt kommer att ha av några av förvaltningens LSS-verksamheter, däribland korttidshemmen.

Ledsagarservice

Under perioden har Enheten för ledsagarservice haft större efterfrågan av uppdrag och betydligt fler ledsagningar har utförts än vad som prognostiserats. Det pekar mot att slutresultat för året blir att fler timmar än planerat kommer att utföras. Enheten beräknar att för året uppnå budgetbalans.

Den satsning som gjorts på gruppverksamhet i form av utflykter för brukare har blivit mycket efterfrågad och uppskattad. Grupperna består vid varje tillfälle av mellan 20 – 30 deltagare inklusive ledsagarna.

Personalens deltagande i EU-projektet ”Lys, kompa och funka” både i basutbildningen och kompletteringsutbildningen, fortsätter som planerat.

LoBen (Lokal- och byggnadskonsulterna)

LoBen har långtgående uppdrag från ett antal stadsdelsförvaltningar, omkring de bostäder för funktionshindrade som planeras och genomförs i betydande omfattning. För stadens servicehus och sjukhem börjar tagna principbeslut leda till ökande uppdrag.

Inför utbyggnad av förskolelokaler som är ett prioriterat område för staden, har LoBen nyligen tagit fram ett programunderlag på Stadsledningskontorets uppdrag.

Det ekonomiska resultatet för tertialen pekar mot en budget i balans.

Utifrån uppdrag i budget 2004 till socialtjänstnämnden och utbildningsnämnden föreslår förvaltningarna, att en sammanslagning av utbildningsförvaltningens lokalavdelning och LoBen genomförs under året.

Generella stadsövergripande frågor

Förvaltningens åtaganden när det gäller hela stadens socialtjänst är att tillhandahålla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen samt att implementera riktlinjer och policys. Förvaltningens stab för utredning och projekt fortsätter arbetet med att utveckla uppföljningssystem och att organisera utbildningar och samrådsmöten med stadsdelsförvaltningarna samt biträder stadsledningen i ett långsiktigt arbete med förhandlingar med landstinget som syftar till att klargöra ansvarsfördelningen och förbättra samarbetet mellan de båda huvudmännen.

Ett förslag till handikappolitiskt program för Stockholms stad har överlämnats till kommunstyrelsen. Åtaganden med handikappaspekter ska arbetas in i samtliga förvaltningars verksamhetsplaner 2005.

Under 2003 har förvaltningen genomfört en gemensam upphandling för hela staden avseende vård, boende och daglig verksamhet för funktionshindrade.

Forsknings- och utvecklingsenheten arbetar med att sprida långsiktig kunskaps- och kompetensutveckling inom skolan och socialtjänstens områden genom framtagande av vetenskapligt baserad och användbar kunskap, sprida och diskutera forskningsresultat, ordna mötesplatser och forum för reflektion och diskussion samt genom att handleda lokala projekt.

Prioriterad inriktning: Staden ska ha en bra omsorg vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor

Insatser för de mest utsatta

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – Motverka hemlöshet. Arbeta för att stärka det brottsförebyggande arbetet. Verka för minskat drogmissbruk. Arbeta med åtgärder för att få fler människor i arbete. Samverka med ideella organisationer.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att på uppdrag av kommunstyrelsen utveckla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen i staden inom områdena barn och familj, ungdomar, socialbidrag, missbruk, socialpsykiatri och funktionshinder.

För att kunna erbjuda hemlösa olika boendeformer åtar sig socialtjänstnämnden att ge bidrag till organisationer som också anordnar härbärgesplatser och/eller korttidsplatser för hemlösa eller driver egna boenden (anslags- och intäktsfinansierade boenden).

Socialtjänstnämnden åtar sig att skapa boenden för utsatta grupper.

Socialtjänstnämnden åtar sig att upprätthålla jourverksamhet för stadens medborgare i utsatta situationer när stadsdelarnas insatser inte är tillgängliga.

Socialtjänstnämnden åtar sig att i samarbete med stadsdelarna arbeta för att på speciellt utsatta platser i staden förebygga alkohol- och narkotikamissbruk, prostitution och annan kriminalitet.

Socialtjänstnämnden åtar sig att bedriva uppsökande arbete och erbjuda olika former av insatser för missbrukare och hemlösa.

Socialtjänstnämnden åtar sig att erbjuda kvalificerade behandlings- och rehabiliteringsinsatser samt på uppdrag av stadsdelarna erbjuda HVB-platser för vuxna med alkohol- och drogmissbruk.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Egna verksamheter

HVB Vuxna

För HVB Vuxna som är en resultatenhet prognostiseras en budget i balans. Uppkomna överskott finansierar tidigare års underskott.

Omstruktureringen av Stegsholm med ett nytt program riktat mot klienter med subutexbehandling har inneburit en betydande högre efterfrågan på platser än tidigare. Efterfrågan på platser vid nystartade ”halvvägshuset” i Ekens tidigare lokaler har också ökat. Omvårdnadshemmen har en mycket stor efterfrågan på platser och en högre beläggning än budgeterat.

Utifrån den omvärldsanalys som HVB Vuxna tidigare gjort och som utmynnade i en verksamhetsvision har ett strategiarbete påbörjats, som kommer att pågå under hela året. Grunden i förändringsarbetet innebär att erbjuda tjänster som utförs i samverkan mellan olika verksamheter inom HVB Vuxna och utanför.

Utifrån strategiarbetet kommer en genomlysning av varje enskild verksamhet att ske för att finna samverkansformer mellan verksamheterna. Detta för minska kostnaderna utan att därför försämra kvalitén. Utifrån information från stadsdelsförvaltningarna om vilket ekonomiskt läge de befinner sig i, kommer även en översyn att ske utifrån enhetens kvalitetsmatriser för att väga pris mot kvalitét. Det kan innebära att vissa tjänster utgår från verksamheterna eftersom vårddygnspriset i annat fall gör att de inte kan säljas.

Behandlingshemmens utbud motsvarar inte efterfrågan. Därför kommer platser för behandling i dygnetrunt vård att minskas. Behandlingshemmet Johannelund avvecklas enligt plan 040630.

Nämnden har sökt pengar ur kompetensfonden för en blockutbildning till personal på verksamheter, som har en stor andel dubbeldiagnosticerade klienter. Planerad start hösten 2004.

HVB vuxna kommer under året att sammanställa de olika utvärderingar och uppföljningar som görs på de enskilda verksamheterna i syfte att finna strukturerade och enhetliga former för uppföljning och utvärdering av HVB Vuxnas insatser.

START (Stockholms arbetsmarknadstjänster)

Under årets första fyra månader har START haft en beläggningsgrad mellan 93 och 98 %. Rehabiliteringsuppdragen har fördelats på 15% funktionsutredning, 28 % arbetsträning, 55% arbetspraktik och 2% korttidsplacering. Enhetens kostnader och intäkter är i balans.

I verksamhetsplanen för 2004 planerades ett samgående av enheterna START och HVB Vuxna. Denna planering har inte påbörjats med anledning av att förvaltningen vill avvakta resultatet från utredningen om stadens politiska organisation (SPO).

Under första tertialen har START tecknat avtal med Försäkringskassan, Länsarbetsnämnden, Arbetslivstjänster samt Af/rehabilitering Globen och Södermalm. Samtliga avtal gäller under 2004. Utöver dessa avtal har vissa stadsdelar tecknat fasta abonnemangsplatser för 2004.

Stockholms Hantverksförening har tagit initiativ till ett samarbete mellan deras medlemsföretag, START och Utbildningsförvaltningen omkring ett utvecklingsprojekt för gruppen "Unga Utanför". Projektmålet är att ge unga människor med avbruten skolgång möjlighet till förnyad motivation, yrkesutbildning och försörjningsförmåga i ett eget valt hantverksyrke. START har ställt sig positiv till att delta i detta projekt som ska medfinansieras av Kompetensfonden och Europeiska socialfonden i Sverige (ESF).

Olika fokusgrupper med klienter, kunder och medarbetare på START har genomförts. Frågeställningen har varit "Vad tycker Du är viktigt för att det ska vara en bra arbetsrehabilitering". Diskussionerna och svaren kommer att redovisas för kundråd, klienter och medarbetare.

Skuldrådgivningskonsulterna

Verksamheten följer budgetplanen och prognosen för året visar på en balanserad budget. Under perioden har Skuldrådgivningskonsulterna förutom det "ordinarie" arbetet planerat och genomfört en temadag för socialekreterare, budget- och skuldrådgivare omkring psykisk ohälsa och ekonomiska problem. Enheten medverkar också i den skuldsaneringsutredning som genomförs av Justitiedepartementet (Ju 2002:15).

Socialjouren

Prognosen pekar på ett överskridande om ca 2,3 mkr. Överskridandet beror på kostnader för akut logi enligt tak-över-huvudet-garantin (TÖG).

Förvaltningen har startat ett projekt med fältförlagd biståndsbedömning. Projektet ska pågå t.o.m. 2004-09-15. Syftet med projektet är att förbättra mottagande och uppföljning av de hemlösa som söker akut logi på härbärgen efter kontorstid. I och med att Socialjouren i projektform intensifierar och fältförlägger en del av arbetet med den här gruppen påbörjas också ett metodutvecklingsarbete för att bättre kunna stödja och hjälpa hemlösa med akut behov av logi. En av projektarbetarna ska under kvällstid göra biståndsbedömningar på personer som söker nattlogi på härbärgen. Projektet har också i uppdrag att ansvara för uppföljning av de klienter som sökt logi genom direktintag. I uppdraget ingår även att informera och länka klienten vidare till aktuell förvaltning för fortsatt planering.

Uppsökarenheten

Uppsökarenhetens uppdrag är att bedriva uppsökande arbete riktat till såväl ungdomar i riskzon, som till missbrukare, hemlösa, prostituerade och psykiskt sjuka. Inom Uppsökarenheten ryms olika verksamheter: vuxenuppsökare, ungdomsuppsökare, uppsökarna vid polishuset, uppsökarna på Kronobergshäktet, Stödcentrum för unga brottsoffer, Prostitutionscentrum, Spiralprojektet och KAST-projektet (KAST= köpare av sexuella tjänster).

En utvärdering av Uppsökarenheten som utförts av utomstående konsulter presenterades i februari 2004. En MBL-förhandling hålls inom kort om en strukturorganisation för Uppsökarenheten. Inriktningen är en målgruppsorienterad organisation. Därefter kommer genomförandeplaner för den nya organisationen att utarbetas. En genomförandeförhandling kommer att ske efter sommaren.

Jourhavande kurator

Jourhavande kurator tar emot akuta krissamtal kl. 15.00 – 03.00, året om. Verksamheten uppvisar ett överskott om ca 0,1 mkr.

Stadsgemensamma boenden

För de stadsgemensamma boendena prognostiseras sammantaget ett överskott om ca 2,1 mkr. Orsaken till överskottet är att beläggningen på boendena varit högre än förväntat. Förvaltningen har sänkt priset för stadsdelsförvaltningarna för ålderdomshemsboende på Gamlebo med sammanlagt 4 mkr för att stimulera efterfrågan genom att minska kostnaderna för placerande förvaltning. Prissänkningen har finansierats inom nämnden budgetram.

Planeringshemmet Norrtull har 18 platser i dygnet-runt-boende av korttidskaraktär för hemlösa män. Tonvikten är lagd på social planering i samarbete med placerande handläggare och klienten själv. Klienter utan klar social planering tas emot och man medverkar vid bedömning och att initiera planering efter en tids boende. Planeringshemmet Norrtull uppvisar ett överskott om ca 0,3 mkr.

Västan är ett stödboende för 6-8 hemlösa kvinnor med missbruk och psykisk problematik. Arbetet sker i nära samverkan med beroendevården och psykiatrin. Ett samverkansavtal har utarbetats. Avsikten med samarbetet är att vid behov kunna få tillgång till medicinsk och psykiatrisk bedömning och vård dygnet runt. Prognosen pekar på ett överskott om ca 0,4 mkr.

Drevvikshemmet är ett HVB-hem med tillstånd för 19 platser. Målgruppen är hemlösa män och kvinnor med såväl allvarliga missbruks- som psykiska problem med behov av en längre tids skyddat boende med kost, logi, stöd och tillsyn. För enheten prognostiseras + 0,6 mkr.

Triaden har 19 platser och är ett individanpassat boende med hög tolerans för hemlösa män och kvinnor med missbruksproblem och psykiska problem. Prognosen visar + 0,5 mkr.

Gamlebo är ett äldreboende med 29 platser. Fr.o.m. 2003-05-01 tillämpas två olika vårdnivåer med olika prissättning. Priserna fr.o.m. 2004-01-01 är för sjukhemsboende 1.553 kronor/dygn inklusive hyresintäkter (1.397 kronor/dygn exklusive hyresintäkter) och för ålderdomshemsboende 1.094 kronor/dygn inklusive hyresintäkter (938 kronor/dygn exklusive hyresintäkter). För Gamlebo prognostiseras ett överskott motsvarande 0,3 mkr.

Privata aktörer

Planeringshemmet Hammarbybacken har upphandlats i konkurrens och drivs fr.o.m. 2002-01-04 av Planeringshemmen AB. Styrelsen vid Planeringshemmen AB har tidigare varit anställda vid Planeringshemmet Hammarbybacken och har gedigen erfarenhet från verksamhetsområdet. Verksamheten tillhandahåller akut nattlogi för män och kvinnor. Verksamheten har 16 akutplatser med 10 platser för män och 6 för kvinnor samt 10 förlängda akutplatser, som kan bokas för högst 14 dagar. Målsättningen är att i samverkan med berörd stadsdelsförvaltning/enheten för hemlösa, bedriva ett offensivt planerings- och motivationsarbete med klienten för att söka bryta ett destruktivt levnadsmönster. Planeringshemmet Hammarbybacken har utökat sitt platsantal med 6 härbärgesplatser för män, som har reserverats för de akuta logiplaceringar som sker genom Socialjouren för att tak-över-huvudet-garantin ska kunna upprätthållas.

Planeringshemmen AB uppfyller mer än väl prestationerna enligt gällande avtal. Beläggningen på manssidan överstiger 100 %. På kvinnosidan har efterfrågan ökat och på senare tid har 5-6 kvinnor kontinuerligt varit inskrivna. Kvinnorna som söker logi på Hammarbybacken är i mycket dålig psykisk kondition.

Stadsmissionen ansvarar för driften av två *personliga ombud för hemlösa* fr.o.m. 2003-04-25 t.o.m. 2005-04-24. Överenskommelse om ett års förlängning kan ske om parterna senast 9 månader före avtalstidens utgång d.v.s. senast 2004-07-25 träffar en skriftlig överenskommelse om förlängning.

De personliga ombudens arbetsuppgifter är bl.a. att tillsammans med den enskilde identifiera och formulera dennes behov av vård, stöd, service och sysselsättning och att tillsammans med denne se till att olika huvudmäns insatser planeras, samordnas och genomförs och på den enskildes uppdrag ordna möten med de organisationer som kan bidra till att höja den enskildes livskvalitet att påtala brister i stödsystemet, i bemötandet och i samverkan att bistå och – om fullmakt finns – företräda den enskilde i kontakterna med olika myndigheter etc. och att stödja och underlätta så att den enskilde får vård, stöd och service utifrån egna önskemål, behov och lagliga rättigheter och att vid behov slussa vidare ("länka") till personliga ombud vid stadsdelsförvaltningar och/eller andra instanser. Regelbundna uppföljningar äger rum med Stadsmissionen.

Insatser för kvinnor

Kriscentrum för kvinnor

Verksamheten erbjuder våldsutsatta kvinnor skyddat boende och stöd. Mottagningen är öppen under dagtid och erbjuder samtal, samtalsgrupper och praktiskt stöd. En

jourtelefon är tillgänglig dygnet runt. Verksamheten ska också vara ett resurscentrum för olika yrkesgrupper inom myndigheter och organisationer.

Kriscentrum uppvisar ett överskott på ca 0,2 mkr som beror på vakanshållning. Efterfrågan på platser från stadsdelsförvaltningarna varierar kraftigt. Det gör att prognosen avseende intäkterna är osäker. Beläggningen i det skyddade boendet har varit lägre än budgeterat. Den låga beläggningen beror på lägre efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna samt korta placeringstider, eftersom stadsdelsförvaltningarna letar efter billigare alternativ till placering på Kriscentrum.

Hvilan

Hvilan är ett akut- och korttidsboendet för kvinnor drivs som en intraprenad sedan 2001-05-01. Verksamheten har 18 sängplatser i 16 rum. Möjlighet finns att ta emot 23 kvinnor vid hög efterfrågan. Under januari 2004 genomfördes i samarbete med Kriscentrum för kvinnor en utbildning av personalen på Hvilan med fokus på hur arbetet med målgruppen våldsutsatta kvinnor kan förbättras. Ett stort antal hemlösa kvinnor som kommer till Hvilan har, förutom psykiska problem och/eller missbruksproblem, också blivit utsatta för våld. Eftersom det i dagsläget inte finns något specifikt skyddat boende som tar emot missbrukande kvinnor som utsatts för våld anser förvaltningen att det är angeläget att dessa kvinnor kan få ett bra omhändertagande på de institutioner som finns att tillgå. Utbildning för fler kvinnoinstitutioner planeras.

För Hvilan prognostiserad ett underskott motsvarande 0,5 mkr. Underskottet beror på ökade personalkostnader. Med överskott från föregående år har enheten, trots prognostiserat underskott i år, bra ekonomiska förutsättningar.

Insatser mot hemlöshet

Enheten för hemlösa

Enheten för hemlösa (Efh) kommer enligt prognosen att överskrida budgetramen med ca 7,2 mkr. Överskridandet beror på kostnader för vård och boende.

Antalet klienter på enheten är något färre i år än under motsvarande period 2003. En analys av kostnaderna visar att enhetens klienter ofta har hög ålder och ett ökat behov av olika vårdinsatser. När det gäller kvinnor ser det lite annorlunda ut. De är oftast yngre. Antalet kvinnor som har barn eller väntar barn ökar något. Orsaken till överskridandet är att antalet personer med psykisk ohälsa och dubbeldiagnoser utgör en allt större del av enhetens klienter. Vidare ökar antalet äldre, sjuka hemlösa i relation till övriga klientgrupper på enheten. Boendet måste i dessa fall kombineras med vårdinsatser, ofta på institution. Denna grupp skulle vara berättigad till hemtjänst om de hade haft ett eget boende. Antalet personer som är föremål för LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) har medfört kostnader för personens boende under försöksutskrivningar och permissioner, då kriminalvården numera hävdar att det är kommunens ansvar. Därutöver kan konstateras att vård- och dygnskostnaderna för boende ökar ständigt.

Att minska kostnaderna för hemlösa är komplicerat, då varje kostnad/insats bygger på ett biståndsbeslut som riktar sig till en enskild person. Enheten driver inga egna verksamheter, utom de egna stödboendena som är mycket kostnadseffektiva. Att lägga ned en eller flera av dessa stödboenden skulle öka istället för minska kostnaderna.

Enhetens totala kostnader för 2004 har dock minskat varje månad som en följd av en rad olika budgethållningsåtgärder. Personalen arbetar medvetet för att hålla kostnaderna nere genom att utreda olika alternativa insatser och det förs regelbundna samtal mellan ledningen och de fackliga

företrädarna på enheten om lämpliga budgethållningsåtgärder. Antal anställda har minskat under de senaste åren och flera tjänster har vakanshållits. Beslut om vård och boende sker idag av socialsekreterare i samråd med arbetsledare. Ansträngningar har gjorts för att minska härbärgesboende och LVM-vård, vilket också skett.

För att minska kostnaderna krävs insatser på såväl kort som lång sikt. Förvaltningens förslag till ytterligare budgethållningsåtgärder innebär att arbetet med de insatser som påbörjats fortsätter. Teamens arbete pågår med att intensifiera insatserna till den grupp hemlösa som inte har några pågående förändringsinsatser i samarbete med både dag- och natthärbärgena. Det finns ett stort behov av den sortens lägenheter som enheten disponerar på Monumentet. Att få tillgång till ytterligare ett våningsplan skulle minska behovet av att köpa dyrare platser på annat håll.

Vad gäller mer långsiktiga lösningar måste alternativa boende- och vårdformer skapas. Fler hemlösa bör erbjudas egna hem istället för institutionsboenden. Olika former av stödinsatser skulle då kunna kopplas till det egna boendet, vilket sker på stadsdelsförvaltningarna för att nedbringa institutionskostnaderna. Efh är också intresserad av att i samarbete med HVB-vuxna skapa fler flexibla stödboenden/gruppboenden i syfte att minska boenden på bl.a. olika institutioner/inackorderingshem.

Enhetens äldre- och handikappomsorg måste jämföras med och bedrivas på samma villkor som stadsdelsförvaltningarnas äldre- och handikappomsorg. Enhetens arbete med kvinnor och barn har finansierats inom ram, utan några tilläggsanslag. I samband med pågående utredning om var ansvaret för hemlösa kvinnors barn ska förläggas i framtiden bör hänsyn tas till detta. Budgetmässigt har det skett en omfördelning av medel från teamen som riktar sig till män för att förstärka kvinnoteamets insatser för framförallt mor- och barnplaceringar.

Enhetens ambition att öppna en dialog med brukarna pågår. En dialog påbörjades i november 2003 med FSH (föreningen Stockholms hemlösa). Dialogen har utvecklats under vintern och ett brukarråd har bildats, som består av representanter från FSH, KRIS, Ny Gemenskap och Fountain House. Tanken är att brukarrådet ska vara ett forum för samtal och erfarenhetsutbyte i frågor som rör hemlöshet.

Generella stadsövergripande frågor

Förvaltningens åtaganden när det gäller hela stadens socialtjänst är att tillhandahålla underlag som belyser frågor om likvärdig service och likställighet i biståndsbedömningen samt att implementera riktlinjer och policys. Förvaltningens stab för utredning och projekt fortsätter arbetet med att utveckla uppföljningssystem och att organisera utbildningar och samrådsmöten med stadsdelsförvaltningarna samt biträder stadsledningen i ett långsiktigt arbete med förhandlingar med landstinget som syftar till att klargöra ansvarsfördelningen och förbättra samarbetet mellan de båda huvudmännen.

Precens fortsätter att vara samordnare för stockholmsprojekten inom trestadssatsningen Mobilisering mot narkotika (MOB). Vidare har nämnden överlämnat slutrapporten angående stadens arbete för att minska bidragsberoendet till kommunstyrelsen. Tak över huvudet-garantin har med ett undantag uppfyllts under perioden. I maj börjar förvaltningen ett projekt med fältförlagd biståndsbedömning för hemlösa i syfte att vidareutveckla garantin och skapa mer varaktiga boendelösningar.

Socialtjänstnämnden genomför under 2004 på uppdrag av stadsdelarna en gemensam upphandling av missbrukarvård som ett komplement till stadens eget utbud.

Forsknings- och utvecklingsenheten arbetar med att sprida långsiktig kunskaps- och kompetensutveckling inom skolan och socialtjänstens områden genom framtagande av vetenskapligt baserad och användbar kunskap, sprida och diskutera forskningsresultat, ordna mötesplatser och forum för reflektion och diskussion samt genom att handleda lokala projekt.

Rådgivande verksamheter

Familjerådgivningen

Efter att Familjerådgivningen i tre år drivits som intraprenad har verksamheten återgått som en vanlig enhet inom Individorienterade verksamheter. Ett internt kontrakt har upprättats där verksamhetens uppdrag, prestationer, servicenivå etc. regleras.

Egenavgiften för samtal höjdes vid årsskiftet från 175 till 250 kronor per samtal. De ökade intäkterna om ca 0,5 mkr möjliggör ökad service och tillgänglighet genom utökad bemanning i receptionen samt har förhindrat nedskärning av 0,5 familjerådgivare.

Familjerådgivningens uppdrag är att genomföra 7.000 prestationer om 90 minuter. Huvuddelen av prestationerna utgörs av direkt klientarbete, vanligen parsamtal. Familjesamtal, samarbetsamtal, gruppinsatser och samtal vid relationsproblem i andra vuxna relationer än par, förekommer också. Maximalt 5 % av prestationsvolymen kan utgöra s.k. samarbetsamtal och 5% utåtriktade insatser. Under år 2004 har familjerådgivningen utökat sin service med möjlighet till, mer omfattande, konsultation per telefon. Denna tid likställs prestationsmässigt med samtalstid. Familjerådgivningen ska eftersträva en väntetid om högst 15 helgfria vardagar.

En ny service för i år är att, på den tid som frigörs vid sena återbud, erbjuda medborgarna möjlighet till konsultation med familjerådgivare per telefon. Förhoppningen är att detta också ska minska trycket på tidsbeställningstiden som därigenom inte behöver bli ”blockerad” av längre samtal.

Under tertial 1 har Familjerådgivningen genomfört 2.851 prestationer om 90 minuter. Av denna tid är 2726 samtal, 49 telefonrådgivning och 76 utåtriktat arbete (114 tim). 731 nyanmälningar/tidsbeställningar har tagits emot och 540 nya ärenden registrerats. Familjerådgivningen förväntas uppnå uppställda prestationskrav.

För Familjerådgivningen prognostiseras ett överskott om 0,6 mkr.

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende

Behandlingsenheten upphörde som resultatenhets 040101. Ett internt kontrakt har upprättats där verksamhetens uppdrag, prestationer, servicenivå etc. regleras. Alla kontakter ska vara frivilliga och den som så önskar ska kunna vara anonym. Individerna måste själv söka hjälp för sina problem. Stadsdelsförvaltning eller annan myndighet ska inte remittera klienter till verksamheten och föregående biståndsbeslut behövs inte. Insatserna ska fungera som komplement till övrig missbruksvård och till stadsdelsförvaltningarnas egen öppenvård. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att prioritera unga missbrukare, invandrare, kvinnor, föräldrar med hemmavarande barn, de som inte tidigare sökt missbruksvård och de som inte är kända inom socialtjänsten.

Behandlingsenheten åtar sig att genomföra minst 3.000 samtal/insatser per år. Varje samtal/insats omfattar 60 minuter.Handledning för handläggare på stadsdelsförvaltningarna, utbildning, kunskapsförmedling och annat utåtriktat arbete ingår i uppdraget med högst 5% av den sammanlagda prestationstiden d.v.s. högst 150 timmar per år å 60 minuter. Behandlingsenheten har

vid april månads utgång genomfört 1299 samtal/insatser, vilket innebär att prestationskravet enligt prognosen kommer att uppfyllas. Behandlingsenheten uppvisar en budget i balans.

Privat aktör

Checkpoint Söder AB erbjuder fr.o.m. 2004-02-01 alkohol- och narkotikarådgivning för vuxna. Avtalet löper t.o.m. 2007-01-01 och kan förlängas ytterligare under 2 år. Checkpoint Söder AB ska genomföra 1500 samtal/aktiviteter per år.

Verksamheten ska ha en förebyggande inriktning och fokusera på tidig intervention. Andra myndigheter eller samverkanspartners kan liksom till Behandlingsenheten inte remittera klienter till Checkpoint Söder AB, eftersom den upphandlade rådgivningsverksamheten ska rikta sig till individer, som själva söker kontakt och vill ha hjälp för sina problem.

Verksamheten ska i första hand vända sig till personer som är riskkonsumenter eller missbrukar/har ett beroende av alkohol eller narkotika, men som har kvar en social förankring med familj, arbete och bostad och som inte vill söka hjälp inom ordinarie hjälpsystemet.

Under januari - april 2004 har 168 sökande tagits emot. Verksamheten har sedan starten haft en ökad efterfrågan och prognosen är att avtalade prestationer ska uppnås. Checkpoint Söder AB har haft mycket få återbud/uteblivanden under perioden. Flertalet sökande har hittills varit kvinnor. De personer som söker rådgivning har fått information via internet, från handläggare på stadsdelsförvaltning, från någon samarbetspartners eller via annonsering i press. De personer som sökt rådgivning har haft en social förankring.

Medarbetarna

Prioriterad inriktning: Personalförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – Personalförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna. Sjukfrånvaron ska minska.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att utveckla medarbetarnas delaktighet samt fria och individuella lösningar på formerna för arbetets utförande.

Socialtjänstnämnden åtar sig att minska sjukfrånvaron.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Minska sjukfrånvaron

Utifrån ett konstaterande att den huvudsakliga sjukfrånvaron härrörde sig till långtidsfrånvaro och att frisknärvaron var mycket hög, beslutade förvaltningen att samlat arbeta med gruppen långtidsjuka (sjuka fler än 30 dagar) Efter diskussioner med försäkringskassan och S:t Erikshälsan startade förvaltningen 1 januari -03 ett särskilt ”rehabiliteringsprojekt” för gruppen långtidsjuka. Projektet bedrivs under 2 år. Projektet har givit mycket goda resultat och gruppen långtidsjuka har minskat med 20%. Enligt stadens officiella sjukstatistik har förvaltningens sjukfrånvaro minskat från 9,9 % tertial 1/2003 till 9,7 % tertial 1/2004. Sjukfrånvaron är alltid högre första tertialet jämfört med övriga året.

Gör Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Prioriterad inriktning: Miljöarbetet ska stärkas på lokal och central nivå genom att miljöprogrammets sex mål är vägledande vid alla beslut i nämnder och bolagsstyrelser

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål – Minska miljöpåverkan i enlighet med nämndens miljöprogram.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

Socialtjänstnämnden åtar sig att minska verksamheternas miljöpåverkan.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Miljöprogram

Förvaltningen har fört samman miljöarbetet med arbetet med stadens kvalitetsstrategi och arbetar enligt ett miljöledningssystem enligt beslut som fattades i kommunfullmäktige våren 1999. Miljöledningssystemet syftar till att minimera den miljöpåverkan som olika verksamheter har i en organisation. Förvaltningens miljöarbete är därmed anpassat till stadens nya miljöprogram och väl implementerat i verksamheterna. Målet är att alla verksamheter ska föra in miljöarbetet som en naturlig del i den dagliga verksamheten. Miljöfrågorna följs även upp i samband med internrevision.

Socialtjänstnämnden har ansökt om 2,4 miljoner kronor från miljömiljarden till miljöprojekt. Miljödiplom har delats ut till sex verksamheter inom förvaltningen, som framgångsrikt arbetar enligt förvaltningens miljöpolicy och miljöprogram och som har angett ett specifikt miljöåtagande.

Bryt segregationen och fördjupa demokratin

Prioriterad inriktning: Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer

Ökad integration

Utgångspunkten för arbetet med integration är stadens integrationsprogram som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2001. Programmet slår fast de värderingar som ligger till grund för stadens arbete med att förbättra integrationen och minska utanförskapet.

Socialtjänstnämndens möjligheter att arbeta konkret med integration ska ses utifrån de uppdrag som nämnden har att fullgöra. Det är inom ett begränsat antal områden som det finns förutsättningar att ha ett tydligt integrationsperspektiv.

Prioriterad inriktning: Ökad möjlighet till reell påverkan ska skapas genom fördjupad lokal demokrati, delaktighet och inflytande

Medborgarnas delaktighet

Informationen om förvaltningens verksamhet ska vara tillgänglig för de som brukar den service och de tjänster de olika verksamheterna tillhandahåller. Informationen om nämndens verksamheter och övergripande socialtjänst finns sedan februari månad inom den sk Stockholmsportalen, www.stockholm.se.

En ny informationspolicy har utarbetats av förvaltningen. I policyn tas tillgänglighetsaspekterna upp och verksamheternas ansvar fastställs. Den information som lämnas om verksamheterna i exempelvis broschyrer och foldrar ska vara tillgänglig för den målgrupp informationen riktar sig till.

Ta ansvar för ekonomin

Prioriterad inriktning: Staden ska ta ett aktivt ansvar för ekonomin genom höga krav på budgethållning, en effektiv användning av resurserna samt en i övrigt god ekonomisk hushållning.

Socialtjänstnämndens verksamhetsmål - Verksamheterna ska drivas kostnadseffektivt.

Socialtjänstnämndens generella åtaganden

SotN åtar sig att kontinuerligt arbeta med effektiviserings- och rationaliseringsåtgärder som en naturlig del för att klara kravet på budgethållning samt för att för att åstadkomma ett effektivt resursutnyttjande.

Förvaltningsledningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla sina generella åtaganden.

Prognos för året

Förvaltningsledningen bedömer att för nämndens egna påverkbara verksamhetsområden kommer socialtjänstnämnden att redovisa en budget i balans verksamhetsåret 2004.

Därutöver prognostiseras ett underskott om 5 mkr på grund av ökade kostnader för utomlänsplaceringar av funktionshindrade. Prognosen förutsätter att vårdkostnaderna vid Enheten för hemlösa inte ökar jämfört med nuvarande bedömningar samt att beläggningen och intäkterna inom HVB institutionerna inte minskar.

Prognosen visar ett underskott om 7,2 mkr till följd av ökade vårdkostnader vid Enheten för hemlösa samt större kostnader än budgeterat för tak-över-huvudet-garantin (3 mkr).

För att åstadkomma budgetbalans vidtas ett flertal åtgärder för att finansiera underskotten i verksamheten. En viktig del i detta är att utveckla mer kostnadseffektiva boenden för att minska vårdkostnaderna inom Enheten för hemlösa. Vidare har förvaltningen påbörjat ett projekt med fältförlagd biståndsbedömning för hemlösa i syfte att vidareutveckla garantin.

Därutöver har förvaltningen en restriktiv hållning vad gäller användningen av övrigt anslag (senareläggning av planerade IT-investeringar och projekt) och vid prövning av återbesättning av vakanta tjänster.

Delårsrapport

I enlighet med stadens anvisningar ska tertialrapport 1/2004 kompletteras med en delårsrapport (delårsbokslut per 30 april 2004). För att redovisa ett rättvisande resultat för perioden har vårdkostnader, vårdintäkter, hyror och projekt periodiserats. Det ekonomiska resultatet jämfört med budgeten för januari – april är – 3 mkr. Resultatet i delårsrapporten överensstämmer med bedömningarna i årsprognosen.

Nedan redovisas prognosen för året per 2004-04-30 summerat på förvaltningens huvudområden. Som jämförelse redovisas bokslut 2003. Beloppen är i miljoner kronor (mkr).

	Bokslut 2003	Prognos per 2004-04-30
Kundorienterade verksamheter	- 6,6	+ 2,1
Individorienterade verksamheter	- 12,4	- 6,2
Stadsövergripande verksamheter	+ 1,4	0
Förvaltningsgemensamma kostnader	+ 3,5	0
Stöd till organisationer	+ 4,9	0
Medel för omstrukturering mm	+ 8,7	+ 4,6
Ersättningar utomlänsplaceringar	+ 0,2	
Intraprenader		- 0,5
Totalt SotN	- 0,2	0
Avgår resultatenheternas och intraprenadernas resultat	+ 8,3	- 1,5
Efter resultatöverföringar	+ 8,1	- 1,5
Ersättningar utomlänsplaceringar		-5,0

Analys av utfall samt beskrivning av åtgärder för att undvika överskridande av budget

Utifrån nuvarande förutsättningar prognostiseras ett överskott om 2,1 mkr för de kundorienterade verksamheterna. Överskottet finansierar del av föregående års underskott vid HVB vuxna. På grund av fler placeringar än beräknat inom LSS-kollo prognostiseras ett underskott för verksamheten motsvarande 1,4 mkr. Stadsdelsnämnderna beslutar om plats på LSS-kollo, men socialtjänstnämnden ansvarar för anslaget och därmed finansieringen. Nämnden kan inte påverka utfallet av verksamheten. Förvaltningen föreslår att nämnden hemställer om medel för prestationsökningar inom LSS-kollo motsvarande 1,4 mkr.

Det prognostiserade underskottet för de individorienterade verksamheterna om 6,2 mkr beror huvudsakligen på ökade vårdkostnader inom Enheten för hemlösa (7,2 mkr) samt högre kostnader än budgeterat för tak-överhuvudet-garantin(3 mkr). Underskotten finansieras delvis genom högre beläggning än beräknat och därmed ökade intäkter från några boendeenheter.

Därutöver prognostiseras ett underskott om 5 mkr avseende ökade ersättningar för utomlänsplaceringar av funktionshindrade. Nämnden har ca 200 placeringar hos 60 olika vårdgivare runt om i Sverige. Kostnaden per placering och år varierar mellan 0,4 mkr och 2,5 mkr beroende på vårdinsats. Antalet utomlänsplacerade funktionshindrade minskar varje år men kostnaden per placering har ökat, vilket medfört en högre totalkostnad. Nämnden kan inte påverka utvecklingen av dessa kostnader. Förvaltningen föreslår att nämnden hemställer om tilläggsanslag för att finansiera kostnadsökningen.

Enheten för hemlösa

Prognosen pekar på ett budgetöverskridande om 7,2 mkr till följd av ökade vård- och boendekostnader. Överskridandet kan hänföras till placeringar av hemlösa på nyinrättade stödboenden/sjukhem (Triaden, Basen och Gamlebo), kostnader för svårt sjuka hemlösa samt för mor-barn-placeringar.

Det är förvaltningens uppfattning att de äldre personer som har kontakt med Enheten för hemlösa ska anses höra till äldreomsorgen och således omfattas av äldreomsorgsavgift. Med ett ändrat synsätt på dessa äldre personer kan de också överföras till stadsdelsnämnderna och ses som bosatta i olika stadsdelar istället för hemlösa. Det är rimligt att inte behöva sluta sitt liv som hemlös. Detta har också framförts i ärendet avseende budgetunderlag 2005.

Tillkomsten av nya vård- och boendeformer för hemlösa har ökat enhetens utgifter, men har samtidigt inneburit en förbättrad livssituation för en mycket utsatt grupp hemlösa. Flera av de personer som placerats har tidigare varit uteliggare och därför medfört begränsade kostnader.

Även vårdkostnaderna för svårt hiv-/aidssjuka personer ökar. Socialtjänsten har svårt att hitta lämpliga boende-/omvårdnadsalternativ för de svårast sjuka. Landstingets bedömning är att vissa klienter är medicinskt färdigbehandlade, trots att det allvariga sjukdomstillståndet ibland innebär att personerna har medicinska yttringar av sin sjukdom som gör dem mycket svårplacerade. Frågan diskuteras med landstingets beställarchef och en projektgrupp arbetar för att ta fram en modell för samverkan vad gäller de svårast sjuka hemlösa.

Kostnaderna för insatser för hemlösa kvinnor med barn eller omhändertagna barn ökar över tid. Det är framför allt mor- och barnplaceringar som successivt ökar. SotN beslutade 2003-12-16 att ge förvaltningen i uppdrag att komma med förslag till riktlinjer och ansvar för hemlösa kvinnor med barn på Enheten för hemlösa. Frågan utreds för närvarande av staben i samarbete med juridiska avdelningen på SLK.

I syfte att hålla nere kostnaderna granskas alla beslut och då framför allt de som medför långsiktiga ekonomiska åtaganden. Ett önskemål som enheten framhållit under lång tid för att minska kostnaderna för boende är att få tillgång till mindre och enkla boenden. Detta skulle innebära att personer, som sedan årtal bor på olika institutioner och stödboenden med för hög omvårdnadsnivå, istället skulle erbjudas mer självständiga boenden till en lägre kostnad.

Socialjouren – tak över huvudet-garantin

Prognosen pekar på ett överskridande om 3 mkr. Överskridandet beror på högre kostnader än budgeterat för tak över huvudet-garantin som innebär att hemlösa söker logi via Socialjouren eller via direktintagning på härbärgen. Socialjouren kommer i projektform att arbeta med fältförlagd biståndsbedömning på härbärgena. Projektet kommer att pågå 15/4-15/9. Syftet är att förbättra arbetet med tak-över huvudet garantin när det gäller uppföljning och länkning till stadsdelarna/Enheten för hemlösa för att skapa mer varaktiga lösningar.

Övriga budgethållningsåtgärder

Underskotten inom verksamheten finansieras delvis genom budgeterade medel för omstrukturering. Vidare uppmanas verksamheterna att vara restriktiva med övrigtanslag och vid återbesättande av vakanser samt i övrigt vidta åtgärder för att hålla budget.

Förvaltningsledningen bedömer att för nämndens egna påverkbara verksamhetsområden kommer socialtjänstnämnden att redovisa en budget i balans verksamhetsåret 2004.

Resultatenheter och intraprenader

I samband med budget/verksamhetsplan 2004 beslutade nämnden att inrätta HVB vuxna samt Tillståndsenheten som resultatenheter. HVB vuxna har ett underskott om 4,2 mkr från föregående år. Enheten vidtar åtgärder för att uppnå budgetbalans. Nämndens intraprenad (Hvilan) har ett överskott om 767 tkr från föregående år. Överskottet användes för kompetensutveckling och utveckling av verksamheten. Samråd har skett med finansavdelningen.

Nytt ekonomisystem

Socialtjänstförvaltningen är en av fyra pilotförvaltningar i stadens projekt införande av nytt ekonomisystem AGRESSO. Syftet med det nya systemet är att skapa bättre förutsättningar för budget och uppföljning samt en effektivare ekonomiadministration. Systemet driftsattes den 3 maj 2004.

Internrevision

Nämnden har godkänt årets plan för internkontroll och internrevision. Granskningen omfattar ekonomi- och personaladministrativa rutiner samt kvalitets- och miljöarbetet vid 12 enheter. Förvaltningen avser att vidareutveckla arbetet med internrevision och komplettera granskningen med en mer verksamhetsinriktad revision.

Bilageförteckning (Del 2)

1. Prognos och nettoavvikelse per verksamhetsområde/enhet
2. Tertialrapport enhetsvis med kommentar till budgetutfall, prestationer mm
3. Övriga uppgifter till SLK
4. Delårsrapport 2004
5. Samverkansprotokoll från förvaltningsgruppen